

BILTEN RG 35

Bilten Radne grupe za Poglavlje 35
Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji

NACIONALNI KONVENT

Nacionalni konvent o Evropskoj uniji predstavlja stalno telo u okviru kojeg se vodi tematski strukturirana debata predstavnika državne administracije, političkih partija, nevladinih organizacija, stručnjaka, privrede, sindikata i profesionalnih organizacija, o pristupanju Srbije Evropskoj uniji.

RADNA GRUPA 35

Cilj Radne Grupe za pregovaračko poglavlje 35 jeste da pomogne proces normalizacije odnosa i unapredi život građana Srbije i Kosova kroz zastupanje predloga praktičnih politika, konkretnih rešenja za implementaciju Briselskog sporazuma i kroz promociju vrednosti Evropske unije.

Radna grupa je otvorena za sve organizacije civilnog društva, profesionalna i akademска udruženja i pojedince-eksperte koji se bave ovom temom.

NAKON BARIKADA DOLAZI VREME INTENZIVNIH PREGOVORA

(Tekst je izvorno objavljen u nedeljniku NIN, broj 3759 od 12. januara 2023. godine)

*Dragiša Mijačić, direktor Institut za teritorijalni ekonomski razvoj (InTER) i koordinator Radne grupe Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji za Poglavlje 35: ostala pitanja – Kosovo
dmijacic@regionalnirazvoj.org*

Jedna od najdinamičnijih godina u odnosima između Srbije i Kosova završila se mirnim uklanjanjem barikada sa puteva u severnim opštinama u kojima dominantno žive Srbi. Barikade su podignute nakon hapšenja bivšeg kosovskog policajca Dejana Pantića, a uklonjene na zahtev predsednika Aleksandra Vučića nakon postignutog „dogovora“. Nije jasno s kim je postignut taj „dogovor“ jer je iste večeri predsednik Vlade Kosova Albin Kurti demantovao postojanje takvog akta. Možda sa Evropskom unijom i SAD-om koji su se oglasili zajedničkim saopštenjem u kojem su potvrdili ranije iznete tvrdnje Vlade Kosova da ne postoje tajni spiskovi za hapšenje Srba na severu Kosova. Istog dana KFOR se takođe oglasio saopštenjem u kojem su takođe iznete već dobro poznate činjenice da jedinice Kosovskih bezbednosnih snaga (kolokvijalno poznate kao Vojska Kosova) ne mogu biti raspoređene na severu Kosova. Otuda „dogovor“ nije doneo ništa novo što nije bilo poznato i ranije. Jedina razlika je da je „dogovorom“ omogućeno premeštanje uhapšenog Pantića iz policijske baze na Jarinju u kućni pritvor, što je Vučiću bio dovoljan „Lajbnicov razlog“ da zatraži od lokalnih Srba uklanjanje barikada.

Još iste večeri bilo je jasno da Srbi sa severa Kosova nisu zadovoljni postignutim „dogovorom“ i Vučićevim argumentima za ukidanje barikada. Jasno im je da ni jedan od njihova tri zahteva nije ispunjen: nisu oslobođeni svi policijaci koji su uhapšeni tokom decembra, nisu

povučene specijalne policijske snage, a nisu ni sigurni u garancije oko nepostojanja spiskova za hapšenje. Njihovo nepoverenje najbolje se može videti iz izjave jednog od učesnika sastanka sa Vučićem, „loviće nas kao zečeve“. Vučić je pokušao da umiri uzavrele strasti rečima „ukoliko vas ulove kao zečeve, pretvorite se u vukove“. Reklo bi se uzalud, jer je ubrzo postalo jasno da zahtevom da se mirno uklone barikade nisu razočarani samo čelnici Srba koji su razgovarali sa Vučićem već i većina naroda na severu Kosova.

Razlog zašto su Srbi toliko razočarani postignutim „dogovorom“ i mirnim uklanjanjem barikada pre svega leži u činjenici da su njihove vođe poverovale da mogu samostalno da vode bezbednosnu politiku na severu Kosova, i da će zvanični Beograd bezrezervno i neograničeno podržati njihovu odluku da blokiraju ključne saobraćajnice na ovom prostoru, čak i u okolnostima izvesnog sukoba sa specijalnim policijskim snagama Kosova ili KFOR-om. Njihovo ubeđenje ohrabreno je višestrukim ratobornim izjavama samog predsednika Vučića i najviših zvaničnika Vlade Srbije, dodatno osnaženo podizanjem borbene gotovosti i razmeštanjem vojske u kopnenoj zoni bezbednosti prema Kosovu, i na kraju cementirano militantnim analizama u dugometražnim emisijama u prorezimskim medijima i bombastičnim naslovima u tabloidima. Kao rezultat ovih propagandnih aktivnosti narod na severu Kosova je poverovao da

je pitanje trenutka kada će Vojska Srbije ući na sever Kosova razmestiti svoje jedinice na levoj obali reke Ibar u podeljenoj Kosovskoj Mitrovici, što je njihov nedosanjani san još od 1999. godine.

Slično se desilo i 2011. godine kada su neke druge vođe Srbija sa severa Kosova takođe mislili da barikadama mogu samostalno voditi bezbednosnu politiku. Tadašnja kriza je završena smenom režima u Beogradu, kada su umesto neodlučnih demokrata došli ambiciozni naprednjaci koji su potpisali sa Priština Briselski sporazum čime su kreirani pravni i bezbednosni instrumenti za izgradnju (kakvog-takvog) mira na severu Kosova. Potpisivanje Briselskog sporazuma oteralo je ondašnje lidere Srbija na severu Kosova u politički zaborav, a u Srbiji je izazvalo jačanje Srpske napredne stranke i njihovu stabilizaciju na vlasti uprkos četiri izborna ciklusa.

Na Kosovu se desilo upravo suprotno, Briselski sporazum je doneo političku nestabilnost koja je rezultirala padom pet Vlada Kosova i organizovanjem četiri ciklusa vanrednih parlamentarnih izbora. Na poslednjim izborima Albin Kurti je ostvario istorijski rezultat sa osvojenih više od 50 odsto glasova. Nakon izbora formirao je vladu kojom je započeo rušenje Briselskog sporazuma i ključnih institucija kreiranih u okviru dijaloga. Ovo ne treba da iznenađuje jer je Kurti svoju političku karijeru izgradio upravo na protivljenju dogovorima sa Srbijom postignutim u Briselu.

Definitivni kraj epohe Briselskog sporazuma desio se izlaskom Srbija sa severa iz svih kosovskih institucija i poslednjim barikadama. Ranjanje Stefana Stojanovića (11) i Miloša Stojanovića (21) u Gotovuši kraj Štrpca i prebijanje Stefana Tomića (18) u Kloku tokom Božićnih praznika jasno ukazuju da je teško sačuvati mir između Srbija i Albanaca i u drugim krajevima Kosova južno od reke Ibar. Nakon ovih dešavanja svim akterima u procesu dijaloga postaje jasno da je potrebno kreirati nove mehanizme koji bi garantovali mir između lokalnih Srbija i vlasti na Kosovu koji bi doprineli izgradnju boljih odnosa između Beograda i Prištine.

Iako je sredinom 2022. godine najavljen rad na novom Sporazumu o normalizaciji odnosa između Beograda i Prištine, u javnosti poznatom kao Šolc-Makronov ili Evropski plan, realizacija ove ideje nije bila moguća u uslovima bezbednosne krize na severu Kosova. Uklanjanjem barikada i završetkom novogodišnjih praznika kreće snažna diplomatska aktivnost, koja u ovom trenutku ima za cilj kreiranje mehanizama za uspešno vođenje pregovaračkog procesa kako bi se postigao Sporazum u razumnom vremenskom okviru. Sasvim je sigurno da će pregovaračkim stranama biti

jasno stavljeni do znanja šta se očekuje od njih kako bi došlo do suštinskih pregovora u narednom periodu.

Kao najvažnija karika u tom procesu može se posmatrati poseta savetnika Stejt departmenta Dereka Šolea Prištini i Beogradu, a zatim i posete Miroslava Lajčaka, Gabrijela Eskobara, Jensa Pletnera i Emanuela Bonoa. Ove posete jasno ukazuju da dolazi vreme ozbiljnih pregovora između Beograda i Prištine. Na stolu će biti otvorena sva pitanja, i to ne samo ona vezana za odnose između Srbije i Kosova kao i odnose između Srbija i Albanaca, već i pitanja regionalnih i evropskih integracija, verovatno i pitanja od značaja za globalnu bezbednost, energetsku stabilnost i ekonomski razvoj.

Budući pregovori svakako neće biti jednostavni. Istraživanja javnog mnjenja pokazuju da ni u Srbiji, ni na Kosovu ne postoji podrška građana za potpisivanje novog sporazuma o normalizaciji. To je, između ostalog, rezultat i zapaljive retorike i neprikladne komunikacije koju političari iz Beograda i Prištine svakodnevno koriste kako bi demonizovali suprotnu stranu. U takvim okolnostima biće teško postići sporazum prihvatljiv opštoj populaciji, što se može loše odraziti na rezultate nekih budućih izbora nakon potpisivanja sporazuma. Toga su svesni i Vučić i Kurti, pa se ne treba iznenaditi ako se uskoro raspišu vanredni parlamentarni izbori i u Srbiji i na Kosovu, čime bi postojće političke elite učvrstile vlast pre potpisivanja novog sporazuma. Izbori će takođe kupiti dodatno vreme tokom pregovora, bilo kao taktička vežba za odlaganje procesa ili za bolju komunikaciju odredbi budućeg sporazuma sa građanima. Postoji mogućnost da vladajuće elite podele odgovornost postizanja novog sporazuma sa opozicionim strankama tako što će ih uključiti u pregovaračke timove, ali ovaj scenario je manje izvestan iz više razloga.

Na kraju ostaje velika nepoznanica kako sačuvati mir na severu Kosova tokom predstojećeg pregovaračkog procesa, naročito u okolnostima nedostatka srpskih policajaca, sudija i lokalnih vlasti. Poslednja kriza sa barikadama je pokazala da međunarodna zajednica neće dozvoliti rešavanje problema vojnim putem, ali dalja prisutnost specijalnih policijskih snaga na severu Kosova svakako može izazvati nove nemire i sukobe. Nakon uklanjanja barikada formacije specijalnih policijskih snaga ne samo da se nisu povukle sa severa Kosova već su dodatno ojačale svoje fortifikacije na ključnim magistralnim pravcima. Postoji velika verovatnoća da će doći do incidenata između ovih snaga i lokalnih Srbija, što svakako dodatni bezbednosni izazov i potencijalnu krizu u procesu pregovora o normalizaciji. Otuda je od strateške važnosti da KFOR i EULEX vrše monitoring ponašanja specijalnih policijskih snaga na severu Kosova, što su se i obavezale u okviru „dogovora“ o uklanjanju barikada.

MEDIJSKA (NE)ZAINTERESOVANOST ZA IMOVINSKE PROBLEME

Katarina Nikitović, izvršilac
katarina@cddri.rs

Odnosi Beograda i Prištine čini se konstantno osciliraju na relaciji između lošeg i goreg. Potpisivanje bilo kakvog sporazuma koji bi doveo do normalizacije odnosa između dve strane do sad se nije naziralo. Međutim, sa posetom Višeg savetnika američkog Stejt Departmента Dereka Šolea Prištini i Beogradu i njihovim sastankom sa zvaničnicima, primetan je porast zainteresovanosti Zapada i Sjedinjenih Američkih Država za što skorije uspostavljanje normalizacije odnosa, ali prvenstveno za Zajednicu srpskih opština.

Pored ovog pitanja koje je godinama kočilo poroces normalizacije, odnosno pregovora dveju strana, postoji niz pitanja koja su pokušana da budu regulisana putem sporazuma, ali nedostatkom političke volje oni često nisu sproveđeni. Te smo tako, početkom četvrtog kvartala 2021. godine imali problema sa implementacijom Sporazuma o slobodi kretanja, te se ta kriza nadalje prelila na čitavu 2022. godinu.

Sva ova pitanja utiču na svakodnevni život građana na toj teritoriji Kosova*. Međutim, jedno od najznačajnijih pitanja ka ostvarenju normalizacije odnosa dve strane i olakšavanju svakodnevnog života građana predstavlja svakako i pitanje ostvarivanja imovinskih prava kako Srba tako i nealbanaca.

Pokušaj rešavanja ovog pitanja započet je 2011. godine potpisivanjem Sporazuma o katastru, međutim ovaj sporazum nije implementiran u potpunosti. Dakle izostalo je osnivanje Tripartitne grupe koja bi nadgledala rad stručne agencije čiji je zadatak da vrši poređenje katastarske evidencije. Nadalje, nije osnovana komisija u okviru mehanizma za rešavanje sporova koja bi u prvom stepenu odlučivala o suprotstavljenim katastarskim evidencijama. Na posletku, nije osnovano veće vrhovnog suda Kosova koje bi u drugom stepenu odlučivalo o suprotstavljenim katastarskim evidencijama.

Ukoliko se tome doda informacija da na samom prostoru Kosova postoji preko 70,000 slučajeva usurpirane imovine kako Srba, tako i nealbanskog stanovništva.¹ Pored ovoga, postoje podaci prema Kosovskoj agenciji za upoređivanje i verifikaciju imovine, do 2007. godine registrovano je „42.749 oduzetih objekata na teritoriji Kosova, a od toga 96,84 odsto ili 41.399 usurpiranih imanja pripadalo je Srbima.“²

¹ Beta, „Advokat: Na Kosovu 70.000 slučajeva usurpirane imovine“, Danas, 08.11.2021. <https://www.danas.rs/vesti/drustvo/advokat-na-kosovu-70-000-slucajeva-usurpirane-imovine/>

² Filip Rudić & Serbeze Haxhija, „Ukradeni domovi: Borba za povraćaj usurpirane imovine na Kosovu“, BIRN, 29.05.2018. <https://balkaninsight.com/2018/05/29/stolen-homes-kosovo-struggles-with-wartime-property-seizures-05-22-2018/?lang=sr>

Dakle, s jedne strane imamo nepoštovanje sporazuma, nepotpuno ustrojen sistem, kom ne nedostaje opstrukcije. Naime, više nego učestale su situacije nedolaska parničnih strana, odlaganja postupaka, predugog vremenskog trajanja postupka, postavljanja velikih sudskih taksi za koje parnične strane (uglavnom kosovski Srbi povratnici koji pokreću postupak za ostvarivanje imovinskih prava) nemaju sredstava da pokriju, nestanak samih predmeta u sudovima i nemogućnost njihovog pronalaska. Nadalje, dešavaju se slučajevi nedostatka prevodilaca koji bi preveli dokumentaciju neophodnu za postupak, do lažnih dokumenata i punomoćja koja su potpisivali i izdavali ljudi koji su u tom trenutku već dugi niz godina bili preminuli. Sve gore navedeno predstavlja duboke sistemske prepreke kako Srba, tako i nealbanaca sa prostora Kosova koji žele da ostvare svoja imovinska prava.

Dok s druge strane imamo, može se reći, nedovoljnu zainteresovanost srpskih medija ovom temom. U protekloj 2022. godini, medijska pokrivenost i tematizacija problema kosovskih Srba i nealbanaca prilikom ostvarivanja svojih imovinskih prava na teritoriji Kosova*, nije, čini se, u dovoljnoj meri zavredila njihovu pažnju. Gotovo da se na prste jedne ruke mogu nabrojati naslovi i tekstovi koji su se bavili ovim pitanjem.

Naslovi članaka koji tematizuju probleme imovinskih pitanja su kroz puku deskripciju situacije, potput sledećih:

Srpska imovina na KiM na meti albanskih kriminalaca, menjaju podatke u katastru, pomažu im advokati³

Nevolje porodice Babović nalik na filmski scenario: "Ne mogu ni da prodam zemlju, jer je uzurpirana, a sad sam i na poternici"⁴

Nadalje postoje članci koji se bave ovom temom na sasvim sporedan način, u smislu da je gledaju u drugom planu. Dakle, kao u prvom primeru ispod, u slučaju da Stejt department nije uvrstio ovu temu u svoj izveštaj, vest ne bi ni postojala. To dalje govori o tome da se veći značaj daje instituciji iz druge države, nego potrebama takozvanog „malog čoveka“.

Izveštaj Stejt departmenta za KiM: Uzurpacija imovine, ignorisanje presuda, napadi na povratnike⁵

Zajednička nit koja ih povezuje i koja je sveprisutna jeste izostanak zaokruživanja priče. Dakle, ne posedujemo dalje informacije o tome da li je došlo do realizacije tog pravnog postupka, niti da li je ishod toga bio pozitivan ili negativan. Pored ovoga, ne postoje dobri primjeri prakse, ni u jednom od članaka objavljenih u toku prošle godine.

Jedina konstanta koja ostaje jeste postojanje emisije „Pravo na sutra“ koja se emituje na drugom kanalu Radio Televizije Srbije. Ovo je jedini oblik medijskog praćenja ove teme u ovom formatu. Prostor dat emisiji je veoma uzak, iz razloga što se ona emituje jednom u dve nedelje. Ovo nas navodi na zaključak da je tema u velikoj meri skrajnuta.

Na posletku, može se zaključiti da je neophodan spoljni impuls medijima, koji bi ih na neki način podsetio da zapravo i dalje postoje relevantne teme vezane za Kosovo, koje nisu nužno usko povezane sa samim pregovaračkim procesom, odnosno samim sastancima zvaničnika. Postoje oni koji će tvrditi da je takav način postupanja u potpunosti opravdan, da će mediji pisati o onome što će im doneti najveću čitanost. Nije iznenađujuće što je izveštavanje o ovoj temi u protekloj godini uglavnom dolazilo od strane nacionalnog servisa, jer je činjenica da ova oblast u mnogome predstavlja nišu interesovanja medijskih konzumenata. Međutim, veoma je značajna u uspostavljanju i ostvarivanju normalizacije odnosa dveju strana, ali i svakodnevnog života građana.

3 „Srpska imovina na KiM na meti albanskih kriminalaca, menjaju podatke u katastru, pomažu im advokati“, RTS, 06.01.2022. <https://www.rts.rs/page/stories/sr/story/125/drustvo/4654655/albanci-prisvajanje-imovine-kim-srbi.html>

4 J.A.K., „Nevolje porodice Babović nalik na filmski scenario: "Ne mogu ni da prodam zemlju, jer je uzurpirana, a sad sam i na poternici"“, Blic, 02.03.2022. <https://www.blic.rs/slobodno-vreme/vesti/nevolje-porodice-babovic-nalik-na-filmski-scenario-ne-mogu-ni-da-prodam-zemlju-jer-je/fc5eglr>

5 „Izveštaj Stejt departmenta za KiM: Uzurpacija imovine, ignorisanje presuda, napadi na povratnike“, RTS, 13.04.2022. <https://www.rts.rs/page/stories/sr/story/91/politika/4776824/stejt-department-kim-izvestaj.html>

YIHR: Mladi iz Srbije i Kosova u zajedničkoj borbi za bolji region: Program razmene "Važni smo mi"

Više od tridesetoro mladih iz Srbije i Kosova učestvovalo je na programu razmene "Važni smo mi", koji je organizovala Inicijativa mladih za ljudska prava Srbija (YIHR) u saradnji sa Inicijativom za mirovne promene (PCI), od 13. do 17. decembra.

Program "Važni smo mi" organizovan je u trenutku političkih tenzija između Srbije i Kosova i blokada na severu Kosova. Odsustvo dijaloga, medijska propaganda i međusobne optužbe između Beograda i Prištine obeležili su trajanje programa, ali je spremnost mladih iz Srbije i Kosova, da pored ovakve društveno-političke situacije razgovaraju, podele svoje perspektive koje su često potpuno suprotne, i nauče više o zloupotrebljama različitih identiteta, kao i o dominatnim nacionalističkim narativima, učinila ovaj program jedinstvenim.

Održane su radionice na sledeće teme:

1. Kreiranje alternativa porukama mržnje u javnom prostoru
2. Identiteti i percipiranje "Drugog"
3. Stavljanje u poziciju "Drugog" i razumevanje
4. Nenasilna komunikacija i aktivno slušanje

Više o programu i radionicama je dostupno [OVDE](#).

NSI: Prezentacija rezultata istraživanja o percepciji građana o međuetničkim odnosima na Kosovu

Kosovski centar za bezbednosne studije (KCSS) i Nova društvena inicijativa (NSI), objavili su sredinom decembra 2022. godine rezultate istraživanja sa 1.200 ispitanika širom Kosova o percepcijama građana o međuetničkim odnosima i saradnji na Kosovu. Istraživanje je sprovedeno u okviru projekta "FIERC – Podsticanje međuetničke saradnje i pomirenja" koji finansira Fond Pakta za stabilnost Saveznog ministarstva inostranih poslova Nemačke.

Istraživanje je sprovedeno od 28. oktobra do 2. novembra od strane multietničkog tima istraživača, a obuhvatilo je glavne regije Kosova, uključujući multietničke opštine, urbane i ruralne sredine, i stoga pruža verodostojan i sveobuhvatan pregled onoga što građani misle o stanju međuetničkih odnosa i kako se oni mogu poboljšati.

Nezaposlenost i nedostatak prilika za zapošljavanje glavni su problemi kosovskih Albanaca (51%), kao i kosovskih Srba (46%), a slede loša zdravstvena zaštita i korupcija u javnim institucijama.

Kada je reč o bezbednosti, 84% kosovskih Albanaca reklo je da se oseća bezbedno kao pripadnici svoje etničke grupe, u poređenju sa 44% kosovskih Srba koji se osećaju bezbedno, a 39% ne. Ovo ukazuje da je etnička pripadnost mnogo veći bezbednosni rizik za kosovske Srbe nego za kosovske Albance.

Shpat Balaj (Shpat Balaj), koordinator projekta FIERC, rekao je da su rezultati prilično iznenadjuće pozitivni. Prema rečima gospodina Baljaja, rezultati o percepciji građana o stanju međuetničkih odnosa na Kosovu „ukazuju da bi zajednica na Kosovu mogla biti otpornija na radikalizaciju političkog diskursa duž etničkih linija nego što se uobičajeno veruje“.

Što se tiče međuetničke saradnje, rezultati su pesimističniji. Jovana Radosavljević, izvršna direktorka Nove društvene inicijative (NSI) istakla je da se „međuetnički odnosi popravljaju i poboljšavaju organski, a politički narativ i akcije mogu to olakšati ili pogoršati. Civilno društvo i mediji ne bi trebalo da budu pokretači vladinih akcija i uvećavači vladine retorike u slučajevima kada su te akcije i retorika polarizirajuće i zapaljive. Oni koji su u centru ovih procesa treba da budu osnaženi u svojim naporima da neguju međuetničko pomirenje i saradnju – građani, lokalne inicijative, lideri zajednica, političke opcije koje su konstruktivne i civilno društvo. Nivo demokratije jednog društva meri se načinom na koji se odnosi prema svojim najugroženijim grupama, posebno prema etničkim manjinama.“

BILTEN RG 35

Bilten Radne grupe za Poglavlje 35
Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji

U Biltenu Radne grupe NKEU za Poglavlje 35 se iznose stavovi o pregovorima između Beograda i Prištine, prednostima i posledicama ponuđenih rešenja na stanje demokratije i društva u Srbiji, položaj i zaštitu etničkih zajednica na Kosovu, regionalnu stabilnost i pomirenje, Evropske integracije Srbije i druge važne teme od interesa za razvoj našeg društva. U biltenu se objavljaju tekstovi i stavovi članica Radne grupe, ali se daje mogućnost i drugim društvenim i političkim akterima da iznesu svoje stavove po pitanjima od značaja za Poglavlje 35. Bilten se objavljuje jednom mesečno, distribuira se putem elektronske pošte, i može da se preuzme sa internet stranice Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji, kao i sa stranice Instituta za teritorijalni ekonomski razvoj (InTER) koji koordinira radom Radne grupe za Poglavlje 35 i uređuje sadržaj biltena.

BILTEN RADNE GRUPE NACIONALNOG KONVENTA O EVROPSKOJ UNIJI ZA POGLAVLJE 35

Broj 52 (januar 2023.)

poglavlje35@regionalnirazvoj.org

www.eukonvent.org

www.regionalnirazvoj.org

Mišljenja i stavovi izraženi u ovoj publikaciji ne odražavaju neophodno zvanične stavove Ambasade Kraljevine Norveške, Balkanskog fonda za demokratiju Nemačkog Maršalovog fonda SAD, kao ni Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji, niti InTER-a.